

## Zimní slunovrat

Nastal čas oslavy zimního slunovratu, slavnosti přezdívané Kračun. Každý rok v tuto dobu oslavovali *Svarogova* syna, *Dažboga*, boha slunce a ohně, jenž o zimním slunovratu umírá, aby se mohl opět narodit. Během jarní rovnodennosti mladý bůh dospívá, v dobu letního slunovratu je opředen největší mocí, o podzimní rovnodennosti začíná skomírat, zemře a opět se zrodí. Stejný cyklus života a obrody měla i příroda. A právě v tuto noc se od chvíle jeho smrti do okamžiku jeho znovuzrození jejich pozemský svět ocital bez *Dažbogovy* magické ochrany a oni tak zůstávali napospas světu bohů a tajuplných, mnohdy i nepřátelských, bytostí, které chtěly ubližovat a škodit. Aby se ochránili, již od západu slunce udržovali uprostřed osady mohutnou hořící vatru, kde se všichni sešli, aby bezpečně přečkali celou noc, než se rozední a *Dažbog* se opět narodí.

Jako při každé jiné slavnosti i při oslavě zimního slunovratu nechyběla hostina pro celou osadu a ani zábava, kdy mladíci v maskách strašidelných běsů tančili kolem ohně. Díky tomu odháněli zlé duchy a díky tomu ochraňovali sebe i své blízké.

Svatava si tančící mládence pozorně prohlížela. Ačkoliv měli všichni masky, byla schopna tři z nich zcela jasně rozpoznat. Jedním z nich byl samozřejmě Dobroslav. Jeho dlouhé kudrnaté vlasy vyčuhující zpoza masky nešlo přehlédnout. Tím druhým a třetím byli Ctirad a Dalibor, ty ostatní nepoznala. O to to ale bylo zábavnější. Dívky mezi sebou hádaly, který chlapec se schovává pod jakou maskou a při tom obdivovaly jejich tanec oživený bubny a písňami a celkový bezpečně strašidelný výjev.

Po divokém tanci si vzal slovo jeden ze stařešinů. Vypověděl příběh o tajemných pokladech, jež mohly být nalezeny právě během zimního slunovratu. Tuto noc nastává okamžik, kdy se hranice mezi pozemským světem a světem bohů stírá, a je tak možné druhou stranu navštívit. Ovšem pouze na vlastní nebezpečí.

Svatava se zhluboka napila piva a pohledem vyhledala Dobroslava, již se sundanou maskou, který stařešinovu vyprávění se zaujetím naslouchal. Znala ho velmi dobře a bála se, aby se nevydal do lesa poklad hledat. Nejen kvůli jeho dobrodružné povaze, ale hlavně pro to, že tím chtěl dokázat svou cenu a stát se tak přijatelným ženichem pro její rodiče namísto Ctirada. Její obavy se naplnily. Zatímco se ostatní věnovali věštění z ořechů a jablek, Dobroslav si přisednul k ní. Jednou rukou ji vzal kolem pasu, přitisknul k sobě a poté tiše zašeptal:

„Vím, že jsi poznala, co se mi honí hlavou a vím i to, že máš strach. To jsme dva. Také se bojím. Pokud bych ovšem poklad skutečně našel, byla by to naše šance, jak přesvědčit tvé rodiče k našemu sňatku.“

„Dobroslave, nemůžeš přece riskovat svůj život! Určitě najdeme i jinou možnost,“ sykla Svatava.

„Sama víš, že nenajdeme. Zkoušeli jsme to. Tohle je poslední příležitost, jak překazit tvé zasnuby se Ctiradem. Když najdu poklad, pak v očích tvých rodičů vzrostu a dokážu tak, že jsem tě hoden. Musím to zkusit, Svatavo. Kvůli tobě... kvůli nám.“

„Právě kvůli mně zůstaň tady, v bezpečí. Nenechám tě tam jít! Je to nebezpečné!“ naléhala na něj. „Nemusíš tam jít! Ne za cenu vlastního života! Tvůj život je pro mne cennější než nějaký poklad. Zůstaň tu, Dobroslave, zapřísahám tě.“

Pozorovala ho a se zatajeným dechem čekala, jak jí odpoví. Neřekl nic, jen slabě, téměř neznatelně, přikývl. Políbil ji na tvář a vrátil se zpět ke svým druhům, v nichž poznala Štěpána, Vojtěcha a Václava. Svatavě se ulevilo, přesto věděla, že bude zcela klidná teprve tehdy, až vyjde slunce.

Slavilo se, hodovalo a na noční obloze poseté hvězdami se objevila zářivá luna. Svatava přijala nabízenou chlebovou placku s masem a zálibně si měsíc prohlížela. Myslela při tom na ubohou bohyni *Chors*, marně hledající svou dcerku mezi pozemskými dívkami. Doufala, že ji jednou najde a po všem tom utrpení se konečně shledají. Přála jí to. Ona sama měsíc a hvězdy milovala. Vždy, když hleděla vzhůru k obloze, celé její tělo zaplavil klid a příjemný pocit bezpečí a ochrany. Skoro, jako by na ni někdo dohlížel. Možná samotná *Chors*...

Tu myšlenku Svatava okamžitě nechala rozptýlit. Copak by k tomu mohla být předurčena? Právě ona?

Sni dál, pomyslela si sklíčeně Svatava, dojedla poslední sousto placky a oklepala si ruce, aby jí na nich nezbyly žádné drobký.

Rozhlédla se kolem sebe. Všichni se dobře bavili. Bohdanka s Daliborem seděli kousek od ní, drželi se za ruce a vyměňovali si zamilované pohledy. Doubravku našla o kus dál, tančila v hloučku dívek jejich věku, Jadwigou, Ctislavou a Jelenou. Usmála se. Byla ráda, že má její sestřička tak dobré přítelkyně. Ona sama se nejvíce přátelila s Bohdankou, s ostatními svými vrstevnicemi si natolik nerozuměla a spíše se jim vyhýbala. Neměla potřebu účastnit se jejich klevet a snah o to zalíbit se svobodným mládencům.

Hudebníci začali hrát oblíbenou píseň, již hráli při každé příležitosti a všichni přítomní se k nim postupně připojili a zpívali.

*„Za hranice světa jeden mladík šel,*

*co na něj čeká, to on nevěděl.  
Už od mala měl srdce dobrodruha,  
ta touha, ta touha, ach ta ho volá.*

*Slyš příběh ten, slyš příběh ten,  
co pro velkou lásku je jen muž schopen.*

*Překročil řeku, prošel údolí,  
cestou natrefil na pár úskalí.  
Vždy si však dokázal poradit sám,  
svůj stesk po domově nechal horám.*

*Slyš příběh ten, slyš příběh ten,  
co pro velkou lásku je jen muž schopen.*

*Zastavil, aby si ochladil tvář,  
tu jej však překvapí prazvláštní zář.  
Z nebe na zemi padá hvězda,  
nesní, on nesní, to se mu nezdá.*

*Slyš příběh ten, slyš příběh ten,  
co pro velkou lásku je jen muž schopen.*

*Jen pár kroků od něj žena leží,  
odkud je, na tom mu nezáleží.  
Vypadá jako víla spanilá,  
bojí, aby se nerozplynula.*

*Slyš příběh ten, slyš příběh ten,  
co pro velkou lásku je jen muž schopen... “*

Svatava však náhle se zpěvem přestala. Uvědomila si, že nikde nevidí Dobroslava. Nemuselo to nic znamenat, mohl prostě na okamžik odejít, aby si ulevil, přesto ji po celém těle polil studený pot. Přepadl ji pocit, že je něco špatně.

On tam šel, napadlo ji náhle a poznání na ni dopadlo jako těžký kámen, který se usadil na hrudi, páčil a tížil.

Svatava se zvedla a snažila se zjistit, jestli Dobroslava někdo neviděl. Ptala se Bohdanky, stařešinů a Dobroslavových rodičů, ale nikdo o něm nic nevěděl. Pravdu se dozvěděla až od Štěpána, a to teprve tehdy, když mu vytrhla roh s medovinou a jeho obsah vylila do sněhu, aby ji začal brát vážně.

„Bylo to nutné?“ vyhrkl Štěpán s lítostí v hlase, když si prohlížel prázdné dno svého rohu.

„Bylo,“ odvětila Svatava prudce s rukama v bok a vážným výrazem ve tváři, který značil, že není čas na žerty. „Teď mě snad konečně budeš poslouchat. Jde o Dobroslava. Není tady. Prošla jsem celou osadu, mluvila s mnoha lidmi, ale nikdo ho už chvíli neviděl. Nikdo neví, kde je. Štěpáne... jako jeho přítel... Nevíš, kam šel? Nesvěřil se ti?“

Štěpán se jí zahleděl do očí, ale pak uhnul pohledem. Na chvíli se odmlčel, jeho čest mu ovšem nakonec nedovolila zatajit pravdu.

„Odpusť mi...“

„Za co?“

„Za to, že jsem ho nezatavil. Nechal jsem ho jít.“

Svatavě se v tu chvíli zhroutil celý svět a měla co dělat, aby se udržela na nohou.

„Takže mi lhal,“ hlesla a cítila horké slzy, jak jí stékají po lících. „Dobroslav se vydal do lesa. Najít poklad z druhé strany.“

„Ano,“ pronesl Štěpán tiše. „Chtěl jsem mu to rozmluvit, já sám bych se něčeho takového nikdy neodvážil. Když mi ale řekl, že tak činí z lásky k tobě, nechal jsem ho jít. A také...“

„Pokračuj,“ pobídla jej Svatava.

„A také,“ dodal Štěpán nejistě, „mě poprosil, abych ti to neříkal. Prý se vrátí do rozbřesku, ať už s pokladem, nebo bez něj. Nechce, aby sis o něj dělala starosti.“

„Nemůžu přece čekat tak dlouho!“ posteskla si Svatava. „Co když se mu něco stane? Proč jen nemyslí více na sebe, ten tvrdohlavý pacholek! Teď budu trnout hrůzou a vyhlížet, aby se mi vrátil!“

„Možná právě proto nechtěl, abych ti to řekl.“

„Ne, jsem ráda, že to vím. Já jen... Bojím se o něj.“

„Neboj,“ uklidňoval ji. „Znám ho. Dobroslav se vrátí. Nic se mu nestane.“

„Chtěla bych tomu věřit, jenže...“ Svatava se zarazila a raději své obavy nevyřkla nahlas.

Zanechala Štěpána, aby se opět věnoval svému pití, zatímco ona chodila kolem vatry a pohledem neustále bloudila k lesu. Nespatřila ho.

O tom, že se Dobroslav vydal hledat poklad za hranicemi jejich světa, se zanedlouho dozvěděla celá osada. Nebylo těžké uhodnout, co se stalo, když si všimli nešťastné Svatavy neustále hledící k lesu, navíc, když jim jejich domněnky i ona sama potvrdila. Jeho vrstevníci a přátelé jeho čin podporovali a těšili se na to, až jim bude zpětně vyprávět vše, co na druhé straně viděl a zažil, zatímco ti starší osadníci jeho rozhodnutí neschvalovali. Mezi nimi byli i rodiče Svatavy.

Zbývalo jen pár hodin do východu slunce a Dobroslav se stále nevracel. Svatava netušila, co má dělat. Má zůstat? Má jít a vydat se ho hledat? Bála se toho, co by ji mohlo potkat na druhé straně, za hranicemi jejich pozemského světa... O Dobroslava se ale bála víc. Rozum jí říkal, aby raději zůstala na místě a nevzpouzela se vůli bohů... Jenže proč by jí ho teď vzali, když dostali znamení, že jsou jim nakloněni?

Je to zkouška, pomyslela si Svatava. Musíme dokázat, že patříme k sobě a jsme hodni vzájemné lásky. Pak je to tedy jasné.

Svatava nechtěla odejít jen tak bez rozmyslu. Vytratila se z dohledu slavicích přítomných do svého obydlí, pro zásoby jídla a šátek, který si omotala kolem krku a hlavy. Neváhala a hned na to oklikou vyrazila směrem k lesu. Najít Dobroslava.

Několik prvních kroků bylo těžkých, koneckonců jednala proti vůli svých rodičů, kteří jí něco podobného vymlouvali. V tomhle je ale nemohla poslechnout. Musela to udělat. Láska byla silnější než vlastní pud sebezáchovy a strach z neznámého.

Stačila ujít jen nepatrný kus cesty k lesu, než zaslechla rychle se blížící kroky a ženský hlas šeptající její jméno. Zastavila a ohlédla se.

Bohdanka.

Ačkoliv byla Svatava zvyklá na to, že se její přítelkyně neustále usmívala, nyní byla vážná. Její zamračenou tvář viděla zcela jasně, neboť v ruku držela zapálenou louči.

„Zůstaň, Svatavo,“ naléhala Bohdanka, neboť moc dobře věděla, co měla v plánu. „Neriskuj svůj život zbytečně.“

„Zbytečně?“ vyhrkla Svatava dotčeně, avšak jen natolik nahlas, aby nevzbudila podezření ostatních z osady, kterým byly stále na dohled. „Podle tebe je riskování kvůli někomu, koho miluješ, zbytečné?“

Bohdanka ji vzala za ruku, ale Svatava se jí vysmekla.

„Nevíš, co tě tam čeká. Přece už od mala slýcháme, jaká nebezpečí v lese hrozí. Přece nechceš rozhněvat bohy, nebo ano? Víím, že Dobroslava miluješ, jenomže si nemůžeš vybrat jeden život na úkor těch ostatních. To je čiré sobectví! A hlavně zoufalství! Byla to jeho volba,

Svatavo. Nejsi zodpovědná za jeho život a jeho činy. Za ty své ovšem ano. Zůstaň. Rozhodni se správně...“

„Ano, Bohdanko,“ hlesla Svatava a ustoupila před ní o dva kroky. „Máš pravdu. Jsem zodpovědná za svůj život i své činy, a proto jsem se také rozhodla tak, jak jsem se rozhodla. Pokud si mám vybrat mezi hněvem bohů a životem bez Dobroslava, raději zvolím to první. Bohové ví, že nejednám proto, že jim chci uškodit, ale kvůli své lásce k Dobroslavovi, bez něhož můj život nemá žádný smysl... Nesnaž se mi říct, že kdybys byla na mém místě ty, vzdala by ses Dalibora tak snadno.“

Bohdanka na okamžik stála zcela nehnutě, jako by snad byla jejím tvrzením zaskočená, nakonec ale zavrtěla hlavou.

„Ne, nevzdala bych se ho.“

„Myslela jsem si to,“ odvětila Svatava, již méně odtažitě. „Prosím, nech mne jít. Vím, že o mně máš strach a myslíš to dobře, ale je to moje rozhodnutí a nevzdám se, dokud Dobroslava nenajdu. Dám na sebe pozor, slibuji.“

„Dělám to nerada, Svatavo,“ pronesla Bohdanka po chvíli rozpačitého ticha. „Rozum mi říká, že bych tě měla odtáhnout zpět k ohni a do východu slunce tě nespustit z očí... Ale moje srdce při té myšlence puká. Opatruj se.“

„Budu,“ pronesla Svatava a svou přítelkyni objala.

„Tady máš,“ řekla Bohdanka a podala Svatavě svou louči. „Bude se ti hodit.“

„Děkuji.“

„Nemusíš mi děkovat. Hlavně se vrať. Nikdy bych si neodpustila, kdyby se ti něco stalo.“

Než stačila Svatava odpovědět, Bohdanka se vrátila k oslavám zimního slunovratu. Jakmile ji měla z dohledu, neváhala a vykročila vpřed. Díky světlu louče měla alespoň na chvíli pocit bezpečí, než kdyby k lesu kráčela jen za studené záře měsíce.

Netušila, kterým směrem se Dobroslav vydal, ale domyslela se, že nejspíše zamířil k místu, kam bylo zapovězeno chodit. Třebaže ji Bohdanka považovala za statečnou, ji samotnou by nikdy nenapadlo, že se v noci bude dobrovolně procházet lesem až za hranice, za něž se ani ti nejstatečnější z mužů běžně neodvážili. A dnešní noc se toho odváží dokonce dva opovázlivci.

Doufám, že budeme mít oba víc štěstí než rozumu, pomyslela si Svatava, když konečně dorazila na místo.

Na první pohled se nezdálo, že by se tu dělo cokoliv nepatřičného. Klid a mír. A přesto cítila svíravý pocit na hrudi a s každým dalším krokem přemáhala nutkání otočit se a vrátit se zpět do bezpečí osady. Jenže už bylo pozdě. Nebylo cesty zpět. Vykročila pravou nohou,

doufajíc, že jí to přinese alespoň trochu štěstí, a odvážíla se překročit pomyslnou hranici palouku. Zrychlil se jí dech i tlukot srdce. To bilo tak rychle, až se bála, že jí vyskočí z hrudi. Ušla další krok. A další.

Kolem ní se zvedla hustá bílá mlha. V hlavě slyšela vábivé hlasy, jež ji volaly k sobě. Svatava se jim vydala vstříc. Mlha ji zcela obklopila. Netušila, kde se nachází, nevěděla, kde je nahoře, dole, vlevo či vpravo. Následovala hlasy, které už nebyly pouze v její mysli, skutečně je slyšela. Nedokázala rozlišit, komu hlasy patří, nicméně po tom raději ani nepátrala. Ušla ještě další dva kroky, upustila louč na zem... a omdlela.